

Sygn. akt III SK 58/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Najwyższy w składzie:

Dnia 12 sierpnia 2014 r.

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa
Dozamel Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we Wrocławiu
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 sierpnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 10 grudnia 2012 r., sygn. akt VI ACa 823/12,

1. oddała skargę kasacyjną;

2. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we kwotę
180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes Urzędu) decyzją z 31 grudnia 2009 r. orzekł, że Sp.
z o.o. z/s we i (powód) nie wywiązały się w I półroczu 2007 roku z określonego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2007 r. obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wymierzył powodowi karę pieniężną w kwocie 288.878,22 zł, tj. w wysokości 5,114% przychodu z działalności koncesjonowanej w 2008 r.

Powód zaskarżył decyzję Prezesa Urzędu odwołaniem.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 9 marca 2012 r., XVII AmE 99/10 uchylił zaskarżoną decyzję oraz zasądził od Prezesa Urzędu na rzecz powoda koszty postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ kara pieniężna została nałożona na powoda przez Prezesa Urzędu bez podstawy prawnej. Sąd pierwszej instancji wskazał, że Prezes Urzędu nałożył na powoda karę pieniężną na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego za niewypełnienie przez powoda w okresie rozliczeniowym obejmującym I półrocze 2007 r. obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed 1 lipca 2007 r., podczas gdy niewykonanie obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytworzeniem ciepła przestało być zagrożone karą pieniężną z dniem 24 lutego 2007 r. Przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym od tego dnia, uprawniający Prezesa Urzędu do nałożenia kary pieniężnej z tytułu nie wywiązania się przez przedsiębiorstwo energetyczne z obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2007 r., nie mógł znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. Uznając, że czyn objęty postępowaniem nie jest już zagrożony pod rządami nowej ustawy żadną sankcją, Sąd Okręgowy przyjął, że nie można ukarać powoda karą pieniężną. Art. 11 ustawy nowelizującej dopuszcza bowiem stosowanie przez Prezesa Urzędu przepisów Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed 24 lutego 2007 r. jedynie w zakresie wypełnienia i oceny wypełnienia

obowiązku. Nie dopuszcza jednak stosowania przepisów prawa energetycznego w brzmieniu sprzed 24 lutego 2007 r. w zakresie nakładania kar za nieprzestrzeganie obowiązku.

Prezes Urzędu zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie apelacją zarzucając naruszenie art. 11 ustawy nowelizującej w związku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed 1 lipca 2007 r. oraz art. 56 ust. 1 pkt 1 a i ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed 24 lutego 2007 r. oraz 1 lipca 2007 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 10 grudnia 2012 r. oddalił apelację Prezesa Urzędu.

Według Sądu Apelacyjnego, zgodnie z art. 9a ust. 8 prawa energetycznego w brzmieniu przed zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz. U. Nr 21, poz. 124, dalej jako ustawa nowelizująca) obowiązek powoła polegał na zakupie oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu. Obowiązek ten uściśliło rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (Dz. U. Nr 267, poz. 2657). Obowiązek ten uznawano za spełniony, jeżeli udział ilościowy zakupionej energii elektrycznej ze skojarzonych źródeł energii wynosił nie mniej niż 15,2% wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez dane przedsiębiorstwo odbiorcom dokonującym zakupu energii na własne potrzeby (odbiorcy końcowi). Za niewykonanie tego obowiązku Prezes Urzędu wymierzał karę na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego. Ustawa nowelizująca wprowadziła zmianę zarówno do art. 9a ust. 8 (w zakresie obowiązku) jak i art. 56 ust. 1 pkt 1a (w zakresie kary) polegającą na zastąpieniu obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu obowiązkiem uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu świadectw pochodzenia energii z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej. Do treści nowego obowiązku dostosowano treść art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego. Ustawa nowelizująca weszła w życie po 14 dniach od ogłoszenia, to jest 24 lutego 2007 r. W myśl art. 14 ust. 1 ustawy nowelizującej przepisy art. 9a

ust. 8-8d Prawa energetycznego w nowym brzmieniu weszły w życie w dniu 1 lipca 2007 r. Nowo sformułowany obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia energii obowiązywał w konsekwencji od 1 lipca 2007 r., a do tej daty, to jest w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2007 r. na przedsiębiorstwie energetycznym takim jak powód ciążył obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła.

Do rozstrzygnięcia pozostało, czy zgodnie z nowym brzmieniem art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego, który na podstawie art. 14 ustawy nowelizującej wszedł w życie 24 lutego 2007 r., Prezes Urzędu uprawniony był do nałożenia na powoda kary pieniężnej za niezrealizowanie obowiązku zakupu energii wynikającego z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym brzmieniu. W ocenie Sądu Apelacyjnego zasadnicze znaczenie dla prawidłowej odpowiedzi na to pytanie ma ustalenie do kiedy powód mógł zrealizować obowiązek zakupu energii. Zachowanie powoda polegało na zaniechaniu, ponieważ nie dopełnił on określonego przepisami ustawy - Prawo energetyczne obowiązku. Zgodnie z zasadami wypracowanymi w tym zakresie w prawie karnym, czyn polegający na zaniechaniu uznaje się za popełniony w pierwszym momencie, w którym sprawca nie jest już zdolny do wykonywania nałożonego na niego obowiązku. Zdaniem Sądu Apelacyjnego działanie Prezesa Urzędu polegające na nałożeniu na powoda kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w starym brzmieniu należy uznać za działanie bez podstawy prawnej, ponieważ przepis ten przestał obowiązywać w dniu 24 lutego 2007 r. Wymierzenie kary na podstawie tego przepisu w nowym brzmieniu nie jest możliwe, ponieważ kara tam przewidziana dotyczy zaniechania wykonania obowiązku wynikającego z art. 9a pkt 8 w nowym brzmieniu.

Odnosząc się do art. 11 ustawy nowelizującej Sąd Apelacyjny wskazał, że przepis ten należy interpretować w ten sposób, że przepisy obowiązujące do 30 czerwca 2007 r. stosuje się jedynie do oceny, czy nałożony obowiązek został zrealizowany, czy też nie. Skutki, w tym nałożenie kary pieniężnej, nie mogą być oceniane na podstawie przepisów dotychczasowych dzięki zastosowaniu rozszerzającej wykładni art. 11 ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. Prawodawca wyraźnie wyłączył bowiem kwestię kary za zaniechanie wykonania starego

obowiązku spod reżimu dotychczasowych przepisów. Nieuprawnione jest w konsekwencji twierdzenie Prezesa Urzędu, zgodnie z którym z art. 11 ustawy nowelizującej wynika, że do naruszeń obowiązków wynikających z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym brzmieniu, w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 r., w całości należy stosować przepisy wówczas obowiązujące, w tym przepisy zawierające normę sankcjonującą. Zdaniem Sądu drugiej instancji kwestia sankcji musi być rozpatrywana na podstawie innych przepisów przejściowych, to jest art. 14 ustawy nowelizującej. Bez znaczenia pozostaje, że prawodawca zdecydował o pozostawieniu do dnia 1 lipca 2007 r., na mocy art. 14 ust. 1 ustawy nowelizującej przepisu art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego w starym brzmieniu, regulującego kwestię wysokości kary pieniężnej za zaniechanie wykonania obowiązku wynikającego z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego.

Prezes Urzędu zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 11 ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie zgodności (Dz. U. z 2007 r., nr 21, poz. 124) w związku z art. 9a ust. 8 oraz art. 56 ust. 1 pkt 1a i ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego w brzmieniu sprzed 24 lutego 2007 r. oraz sprzed 1 lipca 2007 r. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że brak podstawy prawnej do wymierzania kary w zakresie wypełniania obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła za okres I półrocza 2007 r. oraz art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu od 24 lutego 2007 r. poprzez uznanie, że brak jest podstaw prawnych do wymierzenia kary w zakresie obowiązku wskazanego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego. W ocenie Prezesa Urzędu pod pojęciem przepisów dotychczasowych z art. 11 ustawy nowelizującej należy rozumieć nie tylko przepisy dotyczące obowiązku ale także przepisy regulujące sankcję administracyjną skorelowaną z tym obowiązkiem.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną Prezesa Urzędu wniósł o jej oddalenie powielając argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Konsekwencje zmiany obowiązku unormowanego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego dla kompetencji Prezesa Urzędu do nakładania kar pieniężnych oraz przepisy intertemporalne ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. były już przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego w uchwale z 6 listopada 2009 r., III SZP 2/09 (OSNP z 2010 nr 7-8, poz. 105), w której przyjęto, że przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz. U. Nr 21, poz. 124) stosuje się do oceny wykonania w 2006 r. przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nawet jeżeli postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki po wejściu w życie ustawy nowelizującej.

Problem prawny rozstrzygnięty w powołanej powyżej uchwale Sądu Najwyższego dotyczył dopuszczalności karania przedsiębiorstw energetycznych przez Prezesa Urzędu w 2007 r. za niewykonanie w 2006 r. obowiązku z art. 9a ust. 8 w starym brzmieniu, w sytuacji gdy ustawa nowelizująca zmodyfikowała treść obowiązku uregulowanego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego z zakupu oferowanej energii wytworzonej w skojarzeniu na zakup i umorzenie świadectw pochodzenia energii z kogeneracji. Podjęte w tej uchwale rozstrzygnięcie oparto na założeniu, zgodnie z którym „derogowanie określonych przepisów ze względu na zastąpienie ich nowymi przepisami nie powoduje utraty zastosowalności dawnych norm prawnych do stosunków prawnych, których te normy dotyczyły”. Skoro w 2006 r. obowiązywały przepisy, na podstawie których można było odkodować normę sankcjonowaną (obowiązek zakupu) i normę sankcjonującą (kara pieniężna za niedochowanie obowiązku), to zmiana normatywna w zakresie treści obowiązku i sankcji za jego niewykonanie nie skutkowała w 2007 r. lub 2008 r. depenalizacją zaniechania przedsiębiorstwa energetycznego z 2006 r. Żadne obowiązki nie zostały na przedsiębiorstwa energetyczne nałożone *ex post*, w okresie, kiedy ciążyły na nich obowiązek z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym brzmieniu,

obowiązek ten był zagrożony sankcją w postaci kary pieniężnej, której wymierzenie miało zawsze miejsce w kolejnych latach, po zamknięciu sprzedaży za rok, za który należało wykonać obowiązek oraz opracowaniu i kontroli danych istotnych z punktu widzenia obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym brzmieniu.

Dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie zasadnicze znaczenie mają jednak zawarte w uzasadnieniu uchwały w sprawie III SZP 2/09 wywody odnoszące się do unormowania wynikającego z art. 11 ustawy nowelizującej, zgodnie z którym „wypełnienie i ocena wypełnienia obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2007 r. nałożonego na podstawie art. 9 ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu dotychczasowym, następuje na podstawie przepisów dotychczasowych”. W powołanej uchwale przepis art. 11 został zinterpretowany przez Sąd Najwyższy w ten sposób, że wyrażona w tym przepisie zasada zastosowania dotychczasowych przepisów „odnosi się do bardzo ogólnie określonych regulacji prawnych, tych mianowicie, które dotyczą – „wypełnienia i oceny wypełnienia obowiązku...”. W tak ogólnym określeniu mieszczą się także te regulacje „oceny wypełnienia obowiązku”, które ustanawiają sankcje za jego niewykonanie, w tym art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed nowelizacji”. W tym ujęciu zastosowanie znajdują łącznie przepisy określające obowiązek oraz przepisy określające sankcje z tytułu niewykonania tego obowiązku. Takie rozwiązanie zostało uznane przez Sąd Najwyższy za odpowiadające zasadom państwa prawnego, ponieważ „odpowiedzialność za niewykonanie określonego obowiązku zostaje zrealizowana stosownie do prawa obowiązującego i znanego podmiotom zobowiązanym”.

Podczas gdy uchwała III SZP 2/09 opiera się na założeniu, zgodnie z którym to art. 11 ustawy nowelizującej rozstrzyga o tym, jakie przepisy regulują treść, zakres oraz konsekwencje niewykonania obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2007 r., zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego opiera się na przeciwnym rozumowaniu. Mianowicie w uzasadnieniu orzeczenia Sądu drugiej instancji przyjęto, że o ile w I półroczu 2007 r. na przedsiębiorstwach energetycznych takich jak powód nadal ciążył obowiązek

zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu, to od 24 lutego 2007 r. obowiązek ten nie był obwarowany sankcją w postaci kary pieniężnej z uwagi na zastąpienie art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu skorelowanym z art. 9a ust. 8 do dnia 30 czerwca przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu dostosowanym do treści obowiązku wynikającego z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2007 r. Założenie to jest konsekwencją przyznania przez Sąd drugiej instancji priorytetowego znaczenia unormowaniu wynikającemu z art. 14 ustawy nowelizującej dla określenia przepisów, na podstawie których należało odkodować unormowania wiążące przedsiębiorstwa energetyczne takie jak powód i przyznające kompetencję Prezesowi Urzędu do nakładania kar za niewykonanie obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w I półroczu 2007 r.

Rozumowanie Sądu Apelacyjnego zakłada, że art. 11 ustawy nowelizującej rozstrzyga, jakie przepisy ma stosować Prezes Urzędu w latach 2008-2009, kiedy będzie weryfikował dane przedkładane przez adresatów obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu do 30 czerwca 2007 r. Zgodnie z jednoznacznym brzmieniem tego przepisu należy stosować „przepisy dotychczasowe”. Dokonując wykładni tego przepisu Sąd drugiej instancji przyjął, że przepisy dotychczasowe to te przepisy, które obowiązywały w I połowie 2007 r., kiedy to na przedsiębiorstwach takich jak powód ciążył obowiązek zakupu energii w skojarzeniu. Dlatego Sąd Apelacyjny zestawił ze sobą art. 9a ust. 8 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2007 r. z art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego, który to przepis brzmiał inaczej w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 23 lutego 2007 r., a inaczej od 24 lutego do 30 czerwca 2007 r. (i później). Dlatego też w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podkreślono, że na powodzie ciążył obowiązek, który musiał (i mógł) wykonać najpóźniej w dniu 30 czerwca 2007 r. Jednakże powód nie musiał zrealizować tego obowiązku w okresie do 1 stycznia 2007 r. do 23 lutego 2007 r. (kiedy to zachowanie z art. 9a ust. 8 w brzmieniu relewantnym dla okresu 1 stycznia 2007 – 30 czerwca 2007 r. obwarowane było sankcją w postaci kary pieniężnej z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego). W okresie zaś od 24 lutego 2007 r. do 30 czerwca 2007 r. obowiązek z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu wiążącym dla

rozstrzygnięcia niniejszej sprawy przestał być objęty sankcją z art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego z uwagi na wprowadzone zmiany w treści tego przepisu. Powyższe doprowadziło Sąd drugiej instancji do konkluzji, zgodnie z którą ewentualne niewykonanie przez powoda obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym brzmieniu w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2007 r. nie podlegało karze pieniężnej.

Akceptując leżącą u podstaw poglądów prawnych Sądu Apelacyjnego potrzebę zapewnienie odpowiedniego standardu ochrony praw przedsiębiorców w postępowaniach, w których nakładane są dolegliwe kary pieniężne, Sąd Najwyższy stwierdza, że konkluzje wysunięte przez Sąd drugiej instancji w niniejszej sprawie co do depenalizacji zachowania powoda nie mają należytego oparcia w treści i funkcji unormowania wynikającego z art. 11 ustawy nowelizującej. Regulacja art. 11 ustawy nowelizującej rozstrzyga pozytywnie o tym, że ocena wykonania w I półroczu 2007 r. obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym brzmieniu, dokonana już po zmianie treści przepisów kreujących ten obowiązek, będzie odbywała się na podstawie przepisów obowiązujących w okresie, kiedy przedsiębiorstwa energetyczne były zobowiązane do zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu, mimo iż ocena ta będzie dokonywana w okresie, gdy na przedsiębiorstwach energetycznych będzie już ciążył obowiązek przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii z kogeneracji. W ocenie Sądu Najwyższego brak jednak podstaw dla podzielenia stanowiska, zgodnie z którym art. 11 ustawy nowelizującej odnosi się tylko do samego obowiązku, a nie obejmuje jakiegokolwiek sankcji za jego niewykonanie. *Ratio legis* art. 11 ustawy nowelizującej niewątpliwie polega na utrzymaniu obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w dotychczasowym kształcie i podkreśleniu związania przedsiębiorstw energetycznych tym obowiązkiem oraz zasadami jego egzekucji w I półroczu 2007 r., a tym samym nie wyraża zamiaru depenalizacji zachowania przedsiębiorstwa energetycznego takiego jak powód. Taki zamiar legislacyjny wynika także z uzasadnienia projektu ustawy nowelizującej, w którym zakładano, że nowelizacja wejdzie w życie najpóźniej z dniem 1 stycznia 2007 r., więc treść art. 11 projektu ustawy odwoływała się do 2006 r. (a nie do okresu 1 stycznia 2007–30 czerwca 2007).

Przede wszystkim jednak to wykładnia językowa i systemowa art. 11 ustawy nowelizującej dostarcza argumentów przeciwko interpretacji przyjętej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Art. 11 w swej treści rozstrzyga, że do oceny wypełnienia przez przedsiębiorstwa energetyczne obowiązku zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 r. należy stosować przepisy dotychczasowe. Nie są to przepisy, które obowiązują w dacie 30 czerwca 2007 r., ani w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 r., lecz przepisy obowiązujące przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, czyli przed 24 lutego 2007 r. Zwrot „przepisów dotychczasowych” odnosi się bowiem, co jest zgodne z zasadami techniki prawodawczej, do przepisów w brzmieniu poprzedzającym wejście w życie ustawy nowelizującej. Ustawa ta weszła w życie w dniu 24 lutego 2007 r., zatem „przepisami dotychczasowymi” są przepisy w brzmieniu obowiązującym do 23 stycznia 2007 r. Dlatego przepis art. 14 ustawy nowelizującej nie powinien mieć znaczenia przy wykładni art. 11 ustawy nowelizującej i przy rozpoznawaniu odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu wydanej w niniejszej sprawie. Okoliczność, że na podstawie art. 14 ustawy nowelizującej część przewidzianych w niej nowych przepisów weszła w życie dopiero 1 lipca 2007 r., zaś znowelizowany art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego wszedł w życie w dniu 24 lipca 2007 r., nie zmienia zakresu i treści przepisów wchodzących w skład „przepisów dotychczasowych” w rozumieniu art. 11 ustawy nowelizującej. Rozumowanie Sądu Apelacyjnego zasługiwałoby natomiast na pełną akceptację w braku art. 11 ustawy nowelizującej.

Dokonana przez Sąd Najwyższy wykładnia art. 11 ustawy nowelizującej, odmienna od zaprezentowanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie przesądza jednak o uznaniu skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu za zasadną, gdyż w świetle dotychczasowego orzecnictwa Sądu Najwyższego dotyczącego nakładania kar pieniężnych za niewykonanie obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu do 30 czerwca 2007 r. należy przyjąć, że wyrok Sądu drugiej instancji odpowiada prawu. W uchwale w sprawie III SZP 2/09 przyjęto, że w braku regulacji intertemporalnej dotyczącej postępowań za 2006 r. prowadzonych po wejściu w życie ustawy nowelizującej stosować należy nowe przepisy dotyczące sankcji, jeżeli nowa sankcja jest względniejsza dla przedsiębiorstwa

energetycznego. Wymierzona w niniejszej sprawie przez Prezesa Urzędu kara pieniężna została obliczona w oparciu o wzór i zmienne na podstawie art. 56 ust. 2a pkt 3 w brzmieniu do 30 czerwca 2007 r. Przedstawiona powyżej wykładnia „przepisów dotychczasowych” z art. 11 ustawy nowelizującej mogłaby sugerować, że sposób działania Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie był prawidłowy. Jednakże, zasada równości wobec prawa powoduje, że konieczne jest zmodyfikowanie wyników tej wykładni na użytek samego wymiaru kary pieniężnej. W uchwale III SZP 2/09 przyjęto bowiem, że skutkiem rażących niedoskonałości regulacji intertemporalnej wprowadzonej ustawą nowelizującą jest zasada stosowania „nowych” przepisów w zakresie wysokości kary do zachowań z 2006 r. Dlatego zasada równego traktowania uzasadnia zastosowanie analogicznego rozumowania w odniesieniu do sposobu ustalania kar pieniężnych za I półrocze 2007 r. W przeciwnym razie przedsiębiorstwa energetyczne, które dopuściły się takich samych uchybień w 2006 r. oraz w 2007 r. byłyby karane w zróżnicowany sposób (por. wyrok SN z 14 grudnia 2012 r., III SK 12/12; a także postanowienia z 26 listopada 2012 r., III SK 18/12 oraz z 4 kwietnia 2013 r., III SK 40/12, potwierdzające sposób wymiaru kary pieniężnej przyjęty w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 21 października 2011 r., VI ACa 621/11 oraz z 13 października 2011 r., VI ACa 969/11).

Dodatkowo za takim ukształtowaniem mechanizmu wymiaru kar pieniężnych za niedochowanie w I półroczu 2007 r. obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu do 30 czerwca 2007 r. przemawia kolejna niedoskonałość normatywnej regulacji zagadnień międzyczasowych. Należy bowiem mieć na uwadze, że przed 2007 r. obowiązek o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu do 30 czerwca 2007 r. wykonywany był przez przedsiębiorstwo energetyczne za okres pełnego roku kalendarzowego. Ustawa nowelizująca reguluje zaś jedynie, że wykonanie i ocena wykonania w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 r. obowiązku nałożonego na przedsiębiorstwa energetyczne na podstawie art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu dotychczasowym następuje na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustawa nowelizująca weszła w życie w dniu 24 lutego 2007 r., a zatem już po upływie ponad 7-miu tygodni przypadającego na 2007 r. sezonu grzewczego, co

dodatkowo mogło utrudnić wykonanie obowiązku zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu w ilościach odpowiadających odpowiedniemu udziałowi wykonanej sprzedaży energii odbiorcom końcowym w kolejnych miesiącach I półrocza 2007 r. W ten sposób z mocą wsteczną skróciła okres referencyjny, za który do tej pory obowiązek z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego był rozliczany. Jednocześnie regulacja intertemporalna ustawy nowelizującej nie narzucała Prezesowi Urzędu w sposób bezwzględny rozliczenia za 2007 r. wykonania obowiązku z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w starym i nowym brzmieniu odrębnie za I i II półrocze 2007 r.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uznaje, że wyrok Sądu Apelacyjnego utrzymujący w mocy wyrok Sądu Okręgowego uchylający decyzję Prezesa Urzędu wydaną w niniejszej sprawie odpowiada prawu. Za niecelowe należało uznać uchylenie zaskarżonego orzeczenia i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania celem modyfikacji wysokości kary pieniężnej przez Sąd drugiej instancji, skoro uchylenie decyzji Prezesa Urzędu nakładającej karę pieniężną skutkuje koniecznością zakończenia postępowania administracyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 lutego 2009 r., III SK 31/08 oraz decyzja Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2010 r., RPZ-33/2010), chociażby w drodze wydania decyzji uwzględniającej przedstawione powyżej zapatrywania.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Za zgodność z oryginałem
Kierownik Sekretariatu Wydziału

Z up.